

Ecologische quickscan
Lies 17 te Terschelling

Het Laar 30d

6733BZ Wekerom

🌐 0318 655 626

✉ ecology@deslijpkruik.nl

🌐 www.deslijpkruik.nl

Colofon

Titel	Ecologische quickscan Lies 17 te Terschelling
Betreft	Ecologische quickscan
Locatie	Lies 17, Terschelling
Auteur	J. Mossink & D. Thijsen
Contactpersoon	J. Mossink (mossink@deslijpkruik.nl)
Opdrachtgever	Dhr. P. van Ravenswaaij
Datum	07-03-2023
Status	Versie 3
Projectcode	22MON08

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving (Wet natuurbescherming). Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Garanties over aan-/afwezigheid van planten en dieren zijn niet te geven. Daarvoor is de aard en de opzet van een quickscan niet toereikend. Daarbij is het een eenmalige momentopname en houdt het geen rekening met de dynamische aspecten van natuur, zoals migratie en kolonisatie door soorten en veranderingen in terreingebruik en -beheer. Ook dient er rekening te worden gehouden met veranderingen in wet- en regelgeving. De geldigheidsduur van de rapportage bedraagt voor de zwaarder beschermde soorten maximaal 3 jaar. De Slijpkruik Ecologie BV is niet aansprakelijk voor beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door De Slijpkruik Ecologie BV uitgevoerde onderzoek. Daarnaast is De Slijpkruik Ecologie niet aansprakelijk voor gevolgschade, of voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van uitgevoerde onderzoeken door De Slijpkruik Ecologie.

© De Slijpkruik Ecologie B.V. (2023)

Niets uit dit rapport mag openbaar worden gemaakt of gepubliceerd door middel van; druk, fotokopie of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van De Slijpkruik Ecologie B.V. of de opdrachtgever.

Wijze van citeren: Thijsen, D. & Mossink, J. 2023. *Ecologische quickscan Lies 17 te Terschelling*, De Slijpkruik Ecologie BV.

Omslagfoto: Impressie van het plangebied. Bronvermelding; foto's zijn door de auteur gemaakt tenzij anders aangegeven.

Samenvatting

In opdracht van de initiatiefnemer voerde adviesbureau De Slijpkruik Ecologie B.V. een ecologische quickscan uit op de locatie Lies 17 op Terschelling. Het betreft een achtererf met een voormalige agrarische functie. Op het erf staan diverse opstallen, de rest van het terrein bestaat voornamelijk uit gras. De initiatiefnemer is voornemens om de bestaande bebouwing te slopen voor nieuwbouw.

Om het effect op beschermde soorten en natuurgebieden van het voornemen te toetsen is een ecologische quickscan uitgevoerd. Hierbij wordt aan de hand van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek een deskundige inschatting gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna en gebieden.

Een deel van de bebouwing is in potentie geschikt als vaste, jaarrond beschermde nestplaats voor huismus. Vervolgonderzoek naar deze soort is nodig om de aan-/afwezigheid van beschermde nestplaatsen te bepalen, tenzij gewerkt wordt volgens de 'Werkwijze Kleine Initiatieven'. Ook is een deel van de bebouwing geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Vervolgonderzoek naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten is nodig om te bepalen of de ontwikkelingen leiden tot aantasting van vaste, jaarrond beschermde vleermuisverblijfplaatsen, tenzij gewerkt wordt volgens de 'Werkwijze Kleine Initiatieven'. Het plangebied is waarschijnlijk ook onderdeel van foerageergebied van vleermuizen. Vervolgonderzoek naar deze functies is niet nodig. Het betreft namelijk niet-essentieel foerageergebied vanwege alternatieven in de omgeving en op het perceel zelf. Het plangebied is geschikt voor overige (vrijgestelde) zoogdieren. Het is aannemelijk dat deze voorkomen echter betreft het geen essentieel leefgebied vanwege de aanwezigheid van alternatieven in de omgeving en op het perceel zelf. Er zijn geen mogelijke verblijfplaatsen van beschermde (niet-vrijgestelde) zoogdieren aangetroffen. Vissen zijn niet aanwezig in het plangebied vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater. Het plangebied is geschikt als landhabitat voor vrijgestelde amfibieën waardoor het mogelijk is dat individuen aanwezig zijn. Vestiging van de beschermde rugstreeppad tijdens de sloop- en bouwfase dient voorkomen te worden omdat anders alsnog aanvullend onderzoek en een ontheffing nodig zijn voor deze soort. Aanwezigheid van reptielen is uitgesloten vanwege het agrarische karakter en het ontbreken van een landschappelijke binding met geschikt leefgebied van reptielen. Voor beschermde soorten uit overige soortgroepen heeft het plangebied geen functie.

In de bebouwing, bomen en struiken kunnen algemene broedvogels nestelen. Sloopwerkzaamheden en het verwijderen van opgaande beplanting moeten daarom in principe buiten de periode half maart - half augustus worden uitgevoerd, tenzij een broedvogelcheck uitwijst dat er geen broedgevallen aanwezig zijn. Voor de te verwachten soorten zoogdieren en amfibieën geldt een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ingrepen. Wel is de zorgplicht van toepassing.

Ten aanzien van alle dieren en planten (beschermde of niet beschermd) geldt ook voor dit project de 'Algemene zorgplicht', artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming (Wnb). Dit geldt met name voor algemene soorten zoogdieren en amfibieën, waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Een provinciale vrijstelling houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden en dat er 'met zorg voor de natuur' gewerkt dient te worden.

Het plangebied ligt deels binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Er moet een compensatieplan worden opgesteld om het oppervlakteverlies te compenseren. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Duinen Terschelling' ligt op ongeveer 200 meter afstand. Mogelijke externe effecten van de voorgenomen activiteiten op dit natuurgebied door een toename van stikstofuitstoot zijn niet op voorhand uit te sluiten. Voer een stikstofberekening uit om te bepalen of voor het aspect stikstof een vergunningaanvraag of andere vervolgacties nodig zijn.

Inhoud

1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	
1.2 Beschrijving locatie en ingreep	
1.3 Opzet onderzoek	
1.4 Kwaliteitsborging	
2 Soortenbescherming	8
2.1 Vogels	
2.2 Vleermuizen	
2.3 Overige zoogdieren	
2.4 Vissen	
2.5 Amfibieën	
2.6 Reptielen	
2.7 Vaatplanten	
2.8 Overige soortgroepen	
2.9 Algemeen	
3 Gebiedsbescherming	15
3.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN), ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden	
3.2 Natura 2000	
4 Conclusies en aanbevelingen	17
4.1 Overzicht van de bevindingen	
4.2 Conclusies en aanbevelingen	
Bijlagen	21
Bijlage 1 Sfeerimpressie van het plangebied	
Bijlage 2 Samenvatting wettelijk kader	

1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt uitgewerkt wat de aanleiding en het doel van het uitgevoerde onderzoek is. Ook wordt een beschrijving gegeven van het plangebied en de beoogde ingreep. Daarnaast komt ook de methode van het onderzoek aan bod.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van de initiatiefnemer voerde adviesbureau De Slijpkruik Ecologie B.V. een ecologische quickscan uit aan de Lies 17 te Terschelling. De locatie bevat een agrarische bestemming (zie afbeelding 1.1). In de huidige situatie van het plangebied bestaat het bouwblok uit een woning en vijftal schuren. De bestaande boerderijwoning blijft behouden en is geen onderdeel van dit project. De boerderij is daarom geen onderdeel van het voorliggende onderzoek. Verder bestaat het terrein uit een weiland met aan de westzijde een watergang. De initiatiefnemer heeft het voornemen om de bestaande voormalige agrarische opstallen te slopen en 12 woningen te realiseren. In het kader van een bestemmingsplanwijziging is toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdelen 'soortenbescherming' en 'gebiedsbescherming' noodzakelijk omdat effecten op beschermde soorten en natuurgebieden niet op voorhand zijn uitgesloten. Voor het onderzoek voldoet in eerste instantie een 'quickscan': een kort onderzoek op basis van een beknopt bronnenonderzoek en een veldbezoek, waarbij een deskundige inschatting wordt gemaakt van de mogelijke aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Ook wordt het effect van de ingreep op nabijgelegen Natura 2000-gebieden of andere natuurgebieden zoals Natuurnetwerk Nederland (NNN) beoordeeld. De quickscan betreft een momentopname, er kan dus geen rekening worden gehouden met de dynamische aspecten van natuur. Denk hierbij bijvoorbeeld aan migratie en kolonisatie door soorten en veranderd terreingebruik en -beheer na afloop van het onderzoek. De quickscan kan leiden tot uitvoeriger onderzoek of een advies voor mitigerende/compenserende maatregelen. De geldigheidsduur van resultaten bedraagt voor zwaarder beschermde soorten maximaal drie jaar.

1.2 Beschrijving locatie en ingreep

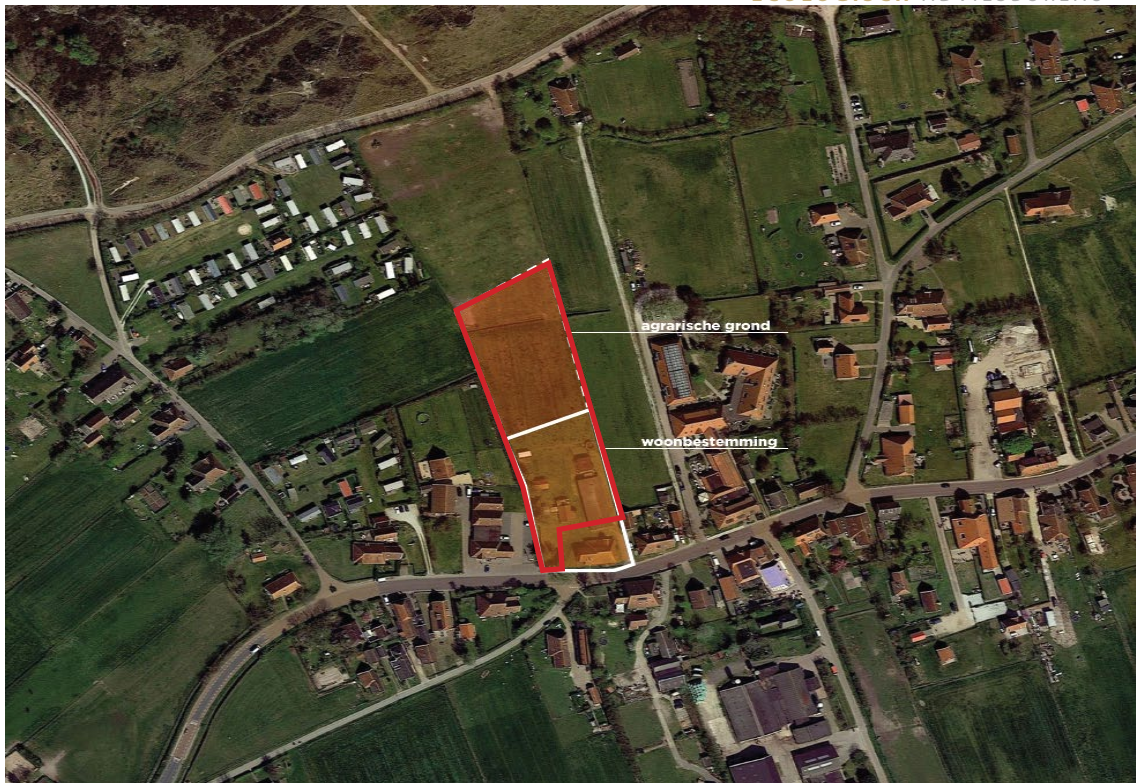
Het plangebied is gelegen aan de Lies 17 op Terschelling (afbeelding 1.1). Het plangebied ligt in agrarisch gebied rond het midden van het eiland Terschelling in het plaatsje Lies. De initiatiefnemer heeft het voornemen om op de locatie de vijftal schuren te verwijderen. Het voornemen bestaat om in totaal 12 woningen verdeeld over 3 gebouwen te realiseren. In dezelfde gebouwen worden een aantal bergingen gerealiseerd.

De werkzaamheden die plaats zullen vinden op het terrein zijn:

- Sloop van een vijftal schuren.
- Herinrichten deel van het erf: aanleggen toegangsweg en parkeerplaatsen.
- Aanleggen en/of verdiepen watergangen langs westelijke en oostelijke perceelgrenzen.
- Bouw van woningen, grotendeels met prefab elementen.

Tijdens de uitvoering van voorliggende quickscan was nog geen concrete planning bekend. Alle werkzaamheden vallen onder het belang 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'. Er wordt geen gebruik gemaakt van een gedragscode.

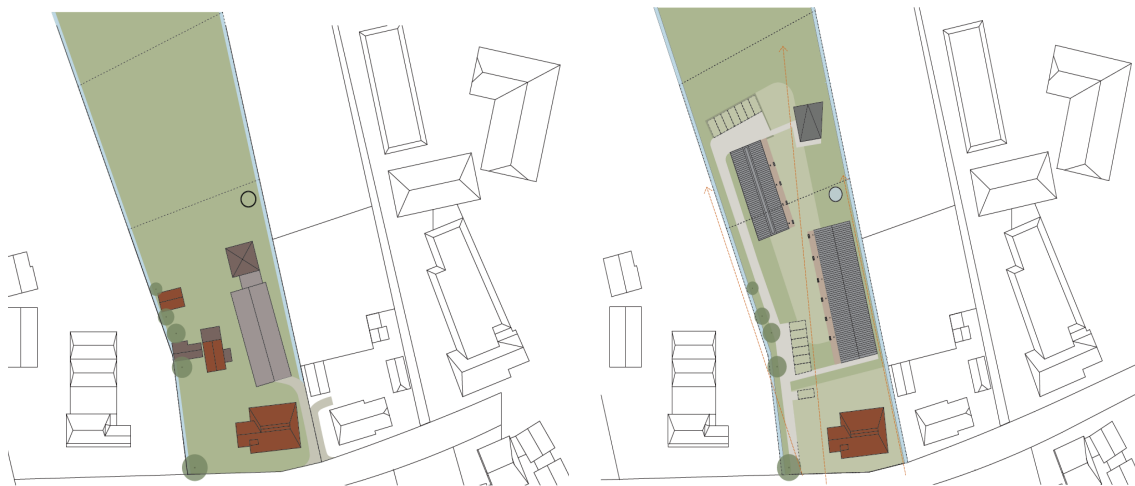

Afbeelding 1.1: Luchtfoto met globale locatie van het plangebied (rood omlijnd). De woonboerderij behoort tot een ander project. Bron ondergrond: Monk Architecten, 2022.

Afbeelding 1.2: Tekening met de te slopen schuren genummerd van 1 tot en met 5. De aanwezige bomen blijven behouden. De woonboerderij (rechtsonder) is geen onderdeel van het plangebied. Bron ondergrond: Monk Architecten, 2022.

Afbeelding 1.3: Tekening bestaande situatie (links) en beoogde situatie (rechts). Bron: Monk Architecten, 2022

1.3 Opzet onderzoek

De ecologische quickscan bestaat uit een beknopt literatuuronderzoek (verspreidingsatlassen, Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), websites et cetera), veldbezoek en rapportage met bevindingen en advies.

Voor het bronnenonderzoek zijn de NDFF-waarnemingen binnen een straal van ongeveer 2 kilometer van het plangebied opgevraagd. Voor wat betreft vogels zijn alleen de vogels genoemd die een jaarrond beschermd nest hebben.

De locatie is op 25 januari 2023 bezocht door J. Mossink, ecooloog van adviesbureau De Slijpkruik Ecologie B.V. Tijdens dit onderzoek is het terrein verkend op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora en fauna. Daarbij is in het bijzonder gelet op (mogelijke) verblijfplaatsen van jaarrond beschermde nestplaatsen van vogels, verblijfplaatsen van vleermuizen, sporen van zoogdieren en het daadwerkelijk voorkomen van beschermde soorten. Het locatiebezoek is onder bewolkte omstandigheden uitgevoerd bij een temperatuur van 2 °C en matige wind, O 3 Bft.

1.4 Kwaliteitsborging

Door de inzet van deskundigen op gebied van ecologie en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethoden is de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. De Slijpkruik Ecologie B.V. is kandidaat van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en hanteert haar richtlijnen, soortinventarisatieprotocollen en/of richtlijnen uit kennisdocumenten van BIJ12. Op regelmatige basis vindt toetsing van de aanpak en uitwisseling van ervaringen plaats met gemeenten, provincies en collega-onderzoekers.

2 Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming maakt onderscheidt tussen soorten- en gebiedsbescherming. Bij het onderdeel 'soortenbescherming' wordt de aanwezigheid van beschermde soorten en de beoordeling van een mogelijk (in)direct effect door de voorgenomen activiteiten op deze soorten behandeld. Als er sprake is van een mogelijk negatief effect, dan zijn vervolgstappen zoals aanvullend onderzoek en mogelijk planaanpassing nodig.

2.1 Vogels

2.1.1 Vogels met jaarrond beschermde rust- en nestplaatsen

Van een aantal vogelsoorten is het nest jaarrond beschermd, dus ook buiten het broedseizoen. Het gaat bijvoorbeeld om soorten die niet zelf hun nest bouwen maar voor een belangrijk deel afhankelijk zijn van menselijke bebouwing. Daarnaast gaat het om soorten die jarenlang dezelfde locatie gebruiken of soorten waarvan het nest ook buiten de broedperiode in gebruik wordt genomen. Ook andere onderdelen van de leefomgeving die van belang zijn voor het functioneren van een jaarrond beschermde nestplaats zijn beschermd. Denk hierbij aan jachtgebied van uilen en roofvogels of schuil- en slaapplekken van huismussen.

In de omgeving van het plangebied zijn in de laatste vijf jaar waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nesten. Deze soorten worden opgedeeld in categorieën waarbij de nestplaatsen (en bijbehorende functionele leefomgeving) van categorie 1-4-soorten onder alle omstandigheden beschermd zijn. Daarnaast zijn er de categorie 5-soorten waarvan de nestplaatsen (en bijbehorende functionele leefomgeving) alleen onder bepaalde omstandigheden (bij zwaarwegende feiten en ecologische omstandigheden) beschermd zijn. In de omgeving van het plangebied zijn de volgende categorie 1-4 soorten waargenomen: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, wespindief en zwarte wouw. Verder komen verschillende categorie 5-soorten in de omgeving voor. Daarvan is de boerenzwaluw een soort die momenteel tot categorie 5 behoort, maar met ingang van de Omgevingswet worden nesten van deze soort in alle situaties jaarrond beschermd. Echter, recentelijk is de invoering van de Omgevingswet uitgesteld tot tenminste 1 januari 2024. Het vergunningtraject wordt waarschijnlijk vóór de invoering van de nieuwe Omgevingswet doorlopen waardoor de lijst van RVO leidend is tenzij de werkzaamheden grote vertraging oplopen.

Huisumus (jaarrond beschermd nest categorie 2)

De huismus komt verspreid voor in de omgeving en op meerdere erven nabij het projectgebied. Er zijn geen NDFF-waarnemingen van huismus vanuit het plangebied zelf bekend. Wel zijn enkele honderden waarnemingen van huismussen uit het dorp Lies bekend, verspreid over grote delen van de bebouwde kom. Tijdens het veldbezoek is de te slopen bebouwing gecontroleerd op aanwezigheid van huismussen, nesten en andere aanwezigheidsindicaties. Huismussen bouwen hun nest graag onder pannendaken. De te slopen schuur 3 (zie bijlage 1) beschikt over dakpannen. De te slopen schuren 1, 2, 4 en 5 beschikken over dakbedekking van golfplaten (zie bijlage 1).

De te slopen schuur 1 en 2 zijn halfopen waardoor huismussen de kans krijgen naar binnen te gaan. Daarom zijn deze gebouwen geïnspecteerd op de aanwezigheid van nesten. In de schuren zijn geen nesten of nestresten aangetroffen. Voor huismussen bieden de schuren waarschijnlijk te weinig beschutting tegen predatie waardoor de kans op succesvolle broedsels hier op voorhand klein is. Gebouw 3 beschikt over een pannendak. Dit pannendak is geïnspecteerd en er zijn diverse kieren en missende pannen waargenomen voor huismussen om naar binnen te gaan. De openingen bieden de mogelijkheid voor deze soort om in de dakconstructie te nestelen. Tijdens het veldbezoek zijn geen huismussen waargenomen. De aanwezigheid van huismussen kan hiermee echter niet voldoende worden uitgesloten. Er zijn honderden waarnemingen van huismus uit de omgeving bekend. Het veldbezoek is buiten het broedseizoen en onder relatief koude omstandigheden uitgevoerd. Huismussen verzamelen zich tijdens koude periodes in de

winter vaak in dichte struiken, hagen of klimopbegroeiing om te schuilen tegen vijanden en de kou als ze dat niet in hun nest doen. Dit kan tot op enkele honderden meters van hun nestplaatsen zijn. Aanvullend onderzoek is daarom noodzakelijk om aan- of afwezigheid van vaste, jaarrond beschermde nesten van huismus te bepalen. Dit geldt ook voor de grote voormalige stal (gebouw 4). Gebouw 4 heeft een dak bedekt met golfplaten. De ruimte tussen golfplaten en dakbeschot is bereikbaar voor huismussen en andere kleine vogelsoorten. Aan de hand van de quickscan kan niet worden vastgesteld of de bebouwing inderdaad een functie heeft als nestplaats. De binnenruimte van gebouw 5 is te bereiken via een kapot raam. Binnen is tijdens het veldbezoek een oud vogelnest aangetroffen maar gezien de nette bouwstijl is het nest niet door een mus gebouwd. Er werden geen andere nesten aangetroffen in gebouw 5 en andere nestmogelijkheden ontbreken in de constructie. Nesten van huismus of andere soorten met jaarrond beschermde nesten zijn daarom uitgesloten in gebouw 5.

Kerkuil (jaarrond beschermd nest categorie 3)

De kerkuil komt verspreid voor in de omgeving van het projectgebied. Er zijn geen NDFF-waarnemingen van de kerkuil vanuit het plangebied zelf bekend. De dichtstbijzijnde waarneming is circa 200 meter ten noordoosten van het plangebied. Kerkuilen nestelen in Nederland overwegend in speciale nestkasten of andere donkere, beschutte hoge plekken met platte ondergrond in toegankelijke gebouwen. In de schuren zijn geen van deze mogelijkheden aangetroffen, een nestplaats kan daarom worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn de te slopen schuren geïnspecteerd op de aanwezigheid van braakballen en uitwerpselen. Er zijn geen van deze elementen aangetroffen, ook een vaste roestplek of andere functie voor uilen kan daarom worden uitgesloten.

Gierzwaluw (jaarrond beschermd nest categorie 2)

De gierzwaluw komt verspreid voor rondom het projectgebied. Gierzwaluwen maken nesten onder dakpannen en andere openingen in gebouwen zoals kieren en gaten aan de buitenkant van het gebouw. De te slopen schuren zijn geïnspecteerd op potentie als nestplaats voor de gierzwaluw. Tijdens het veldbezoek zijn geen mogelijke nestplaatsen aangetroffen van de gierzwaluw. De openingen hebben ofwel geen vrije aanvliegroute, of de openingen bevinden zich te laag (lager dan 2,5 meter) in de bebouwing of een combinatie hiervan. De aanwezigheid van nesten van gierzwaluw in de te slopen bebouwing is daarom uitgesloten.

Overige soorten met jaarrond beschermd nest (categorie 1 t/m 4)

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen langs de westelijke erfgrans geïnspecteerd op mogelijke nestplaatsen van roofvogels en uilen. Soorten zoals boomvalk en ransuil bouwen zelf geen nest maar gebruiken een oud kraaien- of eksternest. Dergelijke nesten ontbreken in de onderzochte bomen. Tevens zijn er onder de bomen geen braakballen gevonden. De aanwezigheid van nesten van ransuil, boomvalk en andere roofvogels kan daarom worden uitgesloten. Voor de overige soorten met jaarrond beschermd nest (grote gele kwikstaart, ooievaar, roek) geldt dat het plangebied niet geschikt is als foerageergebied of nestplaats. Jaarrond beschermde nesten of een functionele leefomgeving kan daarom worden uitgesloten.

Vogels categorie 5 (nest alleen jaarrond beschermd bij ecologisch zwaarwegende redenen)

De te slopen gebouwen hebben diverse openingen waar soorten zoals boerenzwaluw en huiszwaluw gebruik van kunnen maken. Torenavalken nestelen graag in hoge openingen van gebouwen of in nestkasten. Geen van deze elementen zijn aanwezig in de projectlocatie waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten. De te slopen schuren bieden kans voor de boerenzwaluw en huiszwaluw om zich te kunnen nestelen. Tijdens het veldbezoek zijn in de gebouwen geen nesten of nestmateriaal aangetroffen van de boerenzwaluw en huiszwaluw. De aanwezigheid van nesten van deze soorten kan daarom worden uitgesloten.

Effect: De te slopen bebouwing is geschikt als nestplaats voor huismus, waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. De te slopen schuur 3 beschikt over een pannendak met genoeg kieren en openingen voor de huismus om te kunnen nestelen. Ook schuur 4 is geschikt als nestplek. Vervolgonderzoek naar jaarrond beschermde nesten van huismus is noodzakelijk om te bepalen of

de sloopwerkzaamheden leiden tot overtreding van verbodsbepalingen ten aanzien van huismus. Als tijdens het aanvullend onderzoek nestlocaties van huismus worden vastgesteld dan is een ontheffing van de provincie Friesland nodig. Als alternatief kan gekozen worden om te werken volgens de 'Werkwijze Kleine Initiatieven' van de provincie Friesland. Op basis van expert judgement worden maximaal 4 nestplaatsen verwacht. Er werden geen huismussen op het erf gezien tijdens de quickscan, er werden in de te inspecteren delen geen nesten of nestresten zoals plukken stro aangetroffen en in de omgeving zijn veel hogere, in gebruik zijnde gebouwen met pannendak aanwezig die geschikter zijn dan de te slopen gebouwen. De kans op meer dan 2 huismusnesten per gebouw is daarom normaal gesproken nihil.

2.1.2 Overige broedvogels

Alle te slopen gebouwen zijn in meer of mindere mate toegankelijk voor vogels waardoor algemene broedvogels zoals winterkoning, en zanglijster kunnen nestelen in deze gebouwen. Tijdens het veldbezoek is een nest aangetroffen op een plateau in schuur 5 (zie bijlage 1). Vermoedelijk een zanglijster of merel. Deze soorten zijn niet jaarrond beschermd. Er zijn geen andere nesten aangetroffen maar dit sluit toekomstige broedgevallen in de bebouwing en opgaande houtige beplanting niet uit. De kans is bijvoorbeeld groot dat onder het dak van schuren 3 en 4 jaarlijks vogels nestelen, het is alleen niet mogelijk om deze ruimtes te inspecteren zonder de dakbedekking te verwijderen.

Effect: De bebouwing in het plangebied is geschikt als broedlocatie voor algemene broedvogels. Wanneer de werkzaamheden worden uitgevoerd tijdens het broedseizoen kunnen de aanwezige nesten beschadigd/vernietigd of verstoord worden. Dit is in strijd met de Wet natuurbescherming en moet voorkomen worden, het is niet mogelijk hiervoor ontheffing te krijgen. Negatieve effecten op broedvogels zijn te voorkomen door de sloopwerkzaamheden en het eventueel verwijderen van opgaande beplanting uit te voeren buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is geen vastgestelde periode, uitsluitend van belang is aanwezigheid van in gebruik zijnde nesten. Indicatief wordt vaak de periode half maart - half augustus gehanteerd omdat in deze periode de kans op broedgevallen het grootst is. In de periode half maart - half augustus kan in principe alleen gesloopt worden als is vastgesteld dat er geen bezette nesten in de bebouwing aanwezig zijn en ná uitvoering van het onderzoek naar huismus en en vleermuizen en (indien dit nodig is) het verkrijgen van een ontheffing voor huismus en/of vleermuizen.

2.2 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn strikt beschermd vanuit de Europese Habitatrictlijn. Geschikte verblijfplaatsen zijn vaak beperkt beschikbaar. Door sloop, renovatie en bomenkap zijn de laatste decennia veel potentiële verblijfplaatsen verdwenen. Niet alleen verblijfplaatsen, maar ook lineair doorlopende landschapselementen waarlangs vleermuizen zich verplaatsen tussen slaapplek en foerageergebied (zogenaamde vliegroutes) en belangrijk foerageergebied zijn beschermd. In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de soorten gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, ruige dwergvleermuis en de laatvlieger. Voor deze soorten geldt dat het gebouwbewonende soorten zijn. Andere soorten die de afgelopen 10 jaar op Terschelling zijn waargenomen zijn de kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis en tweekleurige vleermuis. Van deze soorten wordt de kleine dwergvleermuis op vergelijkbare gebouwen als de gewone en ruige dwergvleermuis aangetroffen. Tweekleurige vleermuis wordt hoofdzakelijk in hoge gebouwen aangetroffen (vanaf 4 verdiepingen), rosse vleermuis voornamelijk in bomen.

2.2.1 Verblijfplaatsen

Een aantal in Nederland voorkomende vleermuissoorten wordt voornamelijk in gebouwen en holtes en scheuren in bomen aangetroffen. Een voorwaarde is dat er geschikte, toegankelijke ruimtes voor vleermuizen aanwezig zijn. Dat zijn vaak donkere, tochtvrije ruimte die toegankelijk zijn via een geschikte opening met vrije aanvliegroute.

De te slopen schuren zijn geïnspecteerd op aanwezige openingen met vrije aanvliegroete voor vleermuizen om naar binnen te gaan. Tevens is de constructie van de gebouwen bekeken om te bepalen of de schuren geschikt zijn voor een permanente verblijfplaats.

De te slopen schuur 1 is eigenlijk een hooiberg en aan alle kanten open. De schuur heeft een enkellaags dak van golfplaten. Donkere tochtvrije en besloten ruimten ontbreken waardoor verblijfplaatsen voor vleermuizen in schuur 1 zijn uitgesloten. De te slopen schuur 2 is voor een gedeelte voorzien van een enkellaagse muur van bakstenen, houten planken en golfplaten. Het dak is voorzien van enkellaags golfbeplating. Donkere tochtvrije en besloten ruimten ontbreken waardoor verblijfplaatsen voor vleermuizen ook in schuur 2 zijn uitgesloten. De te slopen schuur 3 is rondom voorzien van enkellaagse muren van bakstenen en een pannendak. De muren en het dak hebben diverse openingen en kieren (zie bijlage 1). De openingen en kieren hebben een vrije aanvliegroete en er is voldoende ruimte om erin te kruipen. Het gebouw is daarom geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het gebouw is geschikt als zomer- en paarverblijfplaats. Als kraam- of (massa) winterverblijfplaats is de schuur ongeschikt vanwege de beperkte temperatuurbuffercapaciteit. De te slopen schuur 4 is voorzien van een enkellaagse muur van cementbeton. Een deel van de muur is vanaf ongeveer 2 meter hoogte voorzien van wandbetimmering. Het dak is voorzien van golfplaten met houten beplating aan de binnenzijde. Langs de lange kanten van de schuur is onder de goot een opening aanwezig tussen plank en gevel waardoor ook schuur 4 geschikt is als zomer- en paarverblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. De te slopen schuur 5 heeft stenen gevels, een toegankelijke spouw ontbreekt. Het dak is voorzien van golfbeplating en betimmering van houten platen. Bij deze schuur zijn echter geen openingen te zien die groot genoeg zijn voor vleermuizen om in de spouw te kruipen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen voor vleermuizen in gebouw 5 is daarom uitgesloten.

Effect: Tijdens de sloop van schuur 3 en 4 is mogelijk sprake van overtreding van verbodsbepalingen Wnb ten aanzien van vleermuizen. De werkzaamheden leiden mogelijk vernieling van jaarrond beschermde vaste zomer- en/of paarverblijfplaatsen en het doden, verwonden of opzettelijk verstoren van vleermuizen. De werkzaamheden kunnen daarom leiden tot overtreding van artikel 3.5 lid 1 (doden of verwonden), lid 2 (opzettelijk verstoren) en lid 4 (beschadigen/vernielen van verblijfplaatsen). Op basis van expert judgement worden maximaal 3 kleine verblijfplaatsen verwacht. De voornaamste te verwachte soorten zijn gewone en ruige dwergvleermuis. Dit is gebaseerd op de omgeving, beperkte mogelijkheden in de bebouwing, de relatief geringe afmetingen van de gebouwen en het feit dat nergens gebruikssporen werden aangetroffen tijdens de quickscan.

Het project is geschikt voor de 'Werkwijze Kleine Initiatieven' van de provincie Friesland. Als er niet gewerkt wordt met de 'Werkwijze Kleine Initiatieven' is aanvullend onderzoek nodig conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol. De initiatiefnemer geeft echter op voorhand aan te willen werken volgens de 'Werkwijze Kleine Initiatieven'.

2.2.2 Foerageergebied en vliegroutes

Het erf als geheel is mogelijk onderdeel van foerageergebied van vleermuizen. Door het ontbreken van bosranden, bosjes, watergangen en andere interessante foerageerstructuren is het belang als foerageergebied op voorhand beperkt. Van essentieel foerageergebied is met zekerheid geen sprake. Er zijn geen aaneengesloten lineaire structuren of begroeiingen zoals bomenrijen aanwezig in het plangebied. Het is daarom uitgesloten dat het plangebied onderdeel is van een vaste vliegroute van vleermuizen.

Effect: Het plangebied is mogelijk onderdeel van foerageergebied van vleermuizen. Van aantasting van essentieel foerageergebied is geen sprake. De bomen in het plangebied blijven behouden en de watergang wordt uitgediept. Dit zal het gebied aantrekkelijker maken als foerageergebied voor vleermuizen. Er zijn binnen of in de directe omgeving van het plangebied geen lijnvormige structuren in de vorm van bomenrijen aanwezig die vleermuizen als vliegroute kunnen gebruiken. Nader onderzoek naar foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen is daarom niet nodig.

2.3 Overige zoogdieren

Met 'overige zoogdieren' worden hier alle zoogdieren bedoeld met uitzondering van vleermuizen. Dit zijn knaagdieren, haasachtigen, insecteneters en marterachtigen. In de omgeving van het plangebied zijn volgens NDFF geen beschermde zoogdieren waargenomen. Tijdens het veldbezoek is gekeken naar geschiktheid voor grondgebonden soorten zoals steenmarter, eekhoorn, konijn en haas. Er zijn volgens NDFF de afgelopen 10 jaar geen waarnemingen van marterachtigen uit de wijde omgeving bekend dus soorten als steenmarter, bunzing en wezel kunnen als afwezig worden beschouwd. In en rond de bebouwing zijn dan ook nergens sporen van marterachtigen aangetroffen. Ook overige beschermde zoogdiersoorten komen voor zover bekend niet in de omgeving voor en zijn niet te verwachten.

Wel komen in de omgeving diverse algemene zoogdiersoorten voor. Van konijn werden geen holen of andere sporen vastgesteld dus het is onwaarschijnlijk dat konijn in het plangebied voorkomt. Hazen kunnen het grasland gebruiken als foerageergebied. Hier werden tijdens het veldbezoek enkele keutels en graafsporen van hazen aangetroffen. Door de nabijheid van bebouwing is het belang van het terrein als leefgebied voor haas op voorhand beperkt. Bovendien geldt voor haas en konijn in de provincie Friesland een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Ook algemene kleine zoogdiersoorten zoals veldmuis, aardmuis, huismuis, rosse woelmuis, huisspitsmuis en bruine rat kunnen voorkomen in de omgeving van het onderzoeksgebied. Voor deze soorten geldt eveneens een provinciale vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor deze en alle andere in het wild levende dieren de algemene zorgplicht, zie artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming.

Effect: Binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen aanwezig van beschermde grondgebonden zoogdieren. Nader onderzoek naar beschermde overige zoogdieren is daarom niet nodig. De overige soorten die te verwachten zijn binnen het plangebied, zijn vrijgesteld of niet beschermd of er zijn geen effecten te verwachten op deze soorten. Aangaande deze soorten zal zorgvuldig handelen met inachtneming van de zorgplicht voldoende zijn.

2.4 Vissen

In de huidige situatie is geen potentieel leefgebied voor vissen aanwezig. De ondiepe greppels vallen tijdens aanhoudende droogteperiodes geheel droog. In de omgeving komen bovendien geen beschermde zoetwatervissen voor.

Effect: Aanwezigheid van en effecten op al dan niet beschermde vissen zijn uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Ten noorden van het plangebied zijn veel waarnemingen bekend van de strikt beschermde rugstreeppad. De soort is waargenomen op een afstand van ongeveer 200 meter ten noorden het plangebied. De duinen aldaar zijn zeer geschikt als leefgebied door de goed vergraafbare zandbodem en de vele meertjes die geschikt zijn als voortplantingswater. Het plangebied bestaat momenteel volledig uit grasland en bebouwing. Daarom is het plangebied niet geschikt als leefgebied voor de rugstreeppad. Het is niet geheel uit te sluiten dat rugstreeppadden zich in het plangebied vestigen als hier tijdens de sloop- en bouwfase ondiepe plassen ontstaan tijdens de voortplantingsperiode, die globaal duurt van april t/m augustus. De kans hierop lijkt overigens niet heel groot dat de dieren hiervoor enkele honderden meters door agrarisch grasland afleggen terwijl er al volop geschikt leefgebied aanwezig is op de plekken waar ze momenteel voorkomen. Er komen geen andere beschermde amfibieënsoorten in de omgeving voor. Voor de vrijgestelde soorten (bruine kikker, bastaardkikker, gewone pad, kleine watersalamander) geldt dat het plangebied weinig potentie heeft. Voor deze soorten is het plangebied in beperkte mate geschikt als landhabitat om te foerageren of schuilen.

Effect: Aanwezigheid van beschermde, niet-vrijgestelde amfibieën is uitgesloten, met mogelijke

uitzondering van toekomstige vestiging van rugstreeppad tijdens de sloop- en bouwfase. Voorkom dat tijdens de voortplantingsperiode van rugstreeppad (globaal april - augustus) ondiepe plassen ontstaan op het terrein. Eventueel kunnen amfibieschermen rondom het terrein worden geplaatst om vestiging te voorkomen. Vervolgonderzoek naar amfibieën is niet nodig zolang vestiging van rugstreeppad voorkomen wordt. Wel is de zorgplicht van toepassing voor de algemene amfibieën die op het terrein kunnen voorkomen.

2.6 Reptielen

In de laatste vijf jaar zijn waarnemingen bekend van de zandhagedis en levendbarende hagedis in de omgeving van het plangebied. De waarnemingen zijn afkomstig uit de duin- en bosgebieden ten noorden van de locatie. De levendbarende hagedis komt ook voor in open stukken van bosrijk gebied, veengebieden en ruige graslanden. Zandhagedis komt voor in de meer open, zonnige terreinen met open zandige plekken waarin ze hun eieren af kunnen zetten. Tijdens het veldbezoek is vastgesteld dat geschikt leefgebied voor reptielen ontbreekt in het plangebied aangezien het terrein bestaat uit raaigras en bebouwing. Ook sluit het terrein niet aan op geschikte leefgebieden van reptielen.

Effect: Aanwezigheid van reptielen is uitgesloten vanwege het ontbreken van habitattypen. Er zijn daarom geen vervolgacties nodig ten aanzien van reptielen.

2.7 Vaatplanten

In de omgeving zijn waarnemingen bekend van de volgende beschermde plantensoorten: bokkenorchis, dennenorchtis, groenknolorchis en glad biggenkruid. Dennenorchtis groeit vooral in naald- en loofbossen en in vochtige en schaduwrijke omstandigheden. Bokkenorchis is een soort van kalkrijke duinen die op Terschelling voorkomt in duinstruwelen, duingraslanden en bosranden. Groenknolorchis groeit vooral op natte plekken in jonge duingebieden. Glad biggenkruid prefereert juist droge, zonnige open plekken op wat zuurdere bodem. In het plangebied komen deze habitattypen niet voor en daarom is de aanwezigheid van beschermde plantensoorten uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn dan ook geen beschermde vaatplanten waargenomen. Het veldbezoek vond plaats in een periode waarin niet alle plantensoorten herkenbaar aanwezig zijn. Op basis van gebiedskenmerken en het ontbreken van waarnemingen is aanwezigheid van beschermde plantensoorten echter alsnog uit te sluiten. De omstandigheden zijn voedselrijk waardoor voornamelijk snelgroeiende, nitrofiële soorten voorkomen. Dit zijn zeer algemene soorten zoals fluitenkruid, brandnetel, zuring en diverse grassen. Invasieve exoten zoals Japanse duizendknoop en reuzenberenklauw zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek en er zijn geen waarnemingen van invasieve exoten vanuit het plangebied en directe omgeving bekend.

Effect: Binnen het plangebied zijn geen beschermde of bijzondere plantensoorten aangetroffen. Geschikte omstandigheden voor bijzondere vegetatie ontbreken. Aanwezigheid en effecten op beschermde planten zijn uitgesloten, nader onderzoek is niet nodig. Hoewel er geen aanwijzingen zijn dat invasieve exoten binnen het plangebied voorkomen is het belangrijk om alert te zijn op eventuele aanwezigheid zodat indien nodig maatregelen genomen kunnen worden om verspreiding te voorkomen.

2.8 Overige soortgroepen

In de laatste vijf jaar zijn waarnemingen bekend van twee overige soortgroepen in de omgeving van het plangebied. Het gaat daarbij om waarnemingen van dagvlindersoorten duinparelmoervlinder, grote weerschijnvlinder, grote parelmoervlinder, grote vos, kommavlinder, zilveren maan en de libellensoort gevlekte witsnuitlibel.

De duinparelmoervlinder is een soort die de eieren afzet in viooltjes. De soort komt vooral voor in de nabijgelegen duinen en schrale graslanden. Het plangebied bevat geen van deze habitattypen. De aanwezigheid van deze soort kan daarom worden uitgesloten.

De grote weerschijnvlinder is een soort die zijn eieren afzet op de boswilg en grauwe wilg. Tevens overwintert hij in deze waardplanten als rups. Met name komt de soort voor in loofbossen, wilgenbroekbossen. Het plangebied bevat geen van de elementen die passend zijn voor de habitatype van beide soorten. Het is daarom uitgesloten dat het plangebied een wezenlijk onderdeel is van het leefgebied van grote weerschijnvlinder.

Grote parelmoervlinder komt in Nederland vrijwel alleen nog voor op de Waddeneilanden en de Veluwe. De waardplanten zijn viooltjes, waaronder het duinviooltje. Het leefgebied is redelijk vergelijkbaar met dat van de duinparelmoervlinder, maar prefereert een wat ruigere, hogere vegetatie. Grote parelmoervlinder heeft een groot aaneengesloten leefgebied nodig zoals dat op Terschelling aanwezig is. In het plangebied ontbreken waardplanten en ander geschikt biotoop waardoor is uitgesloten dat het plangebied een functie heeft voor de grote parelmoervlinder.

De kommavlinder is een soort die zijn eieren afzet in grassoorten zoals engels raaigras. De soort komt vooral voor op schrale graslanden met veel nectaraanbod. Het plangebied bevat geen van deze twee landschapselementen waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten.

De grote vos komt vooral voor in of nabij bosrijk gebied of grote vrijstaande bomen. Het plangebied bevat geen van deze landschapselementen waardoor de aanwezigheid van deze soort kan worden uitgesloten. Er is een mogelijkheid dat de grote vos gebruikt maakt van de aanwezige vrijstaande wilgen in het plangebied, deze bomen blijven in de nieuwe situatie behouden. Er is gebrek aan de nodige landschapselementen en overwinteringsmogelijkheden dat er sprake is van een leefgebied voor deze soort.

Zilveren maan is in de omgeving veel waargenomen in de afgelopen jaren. Net als bij de andere parelmoervlinders die op het eiland voorkomen is de waardplant een viooltje. Vooral moerasviooltje maar ook duin- en hondsviooltje worden gebruikt. De habitat bestaat uit relatief natte, schrale graslanden en bloemrijke hooi- of rietlanden. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt leefgebied waardoor zilveren maan kan worden uitgesloten.

De gevlekte witsnuitlibel is een soort die als larf twee keer overwintert in voornamelijk vennetjes. De watergang in het projectgebied is voor de larf te ondiep om te overwinteren. Het projectplan is daarom niet geschikt als leefgebied voor de gevlekte witsnuitlibel. De toekomstige situatie met diepere watergang kan een positief effect hebben op het leefgebied van de gevlekte witsnuitlibel als leefgebied.

Effect: Voor de beschermde dagvlinders grote weerschijnvlinder, grote parelmoervlinder, kommavlinder, grote vos, duinparelmoervlinder, zilveren maan en de libellensoort gevlekte witsnuitlibel ontbreekt geschikt leefgebied. Effecten op deze soorten zijn uitgesloten. Er is voor deze soorten geen nader onderzoek nodig. Ook voor andere beschermde soorten uit overige soortgroepen ontbreekt geschikt leefgebied waardoor negatieve effecten op dergelijke soorten uitgesloten zijn.

2.9 Algemeen

- Ten aanzien van alle flora en fauna (beschermd of niet beschermd) geldt dat men zich dient te houden aan de algemene zorgplicht, artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Dit houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden.
- Wanneer tijdens werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen, dienen werkzaamheden tijdelijk te worden stilgelegd en moet contact opgenomen worden met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van Economische Zaken (EZ)) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige moet duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

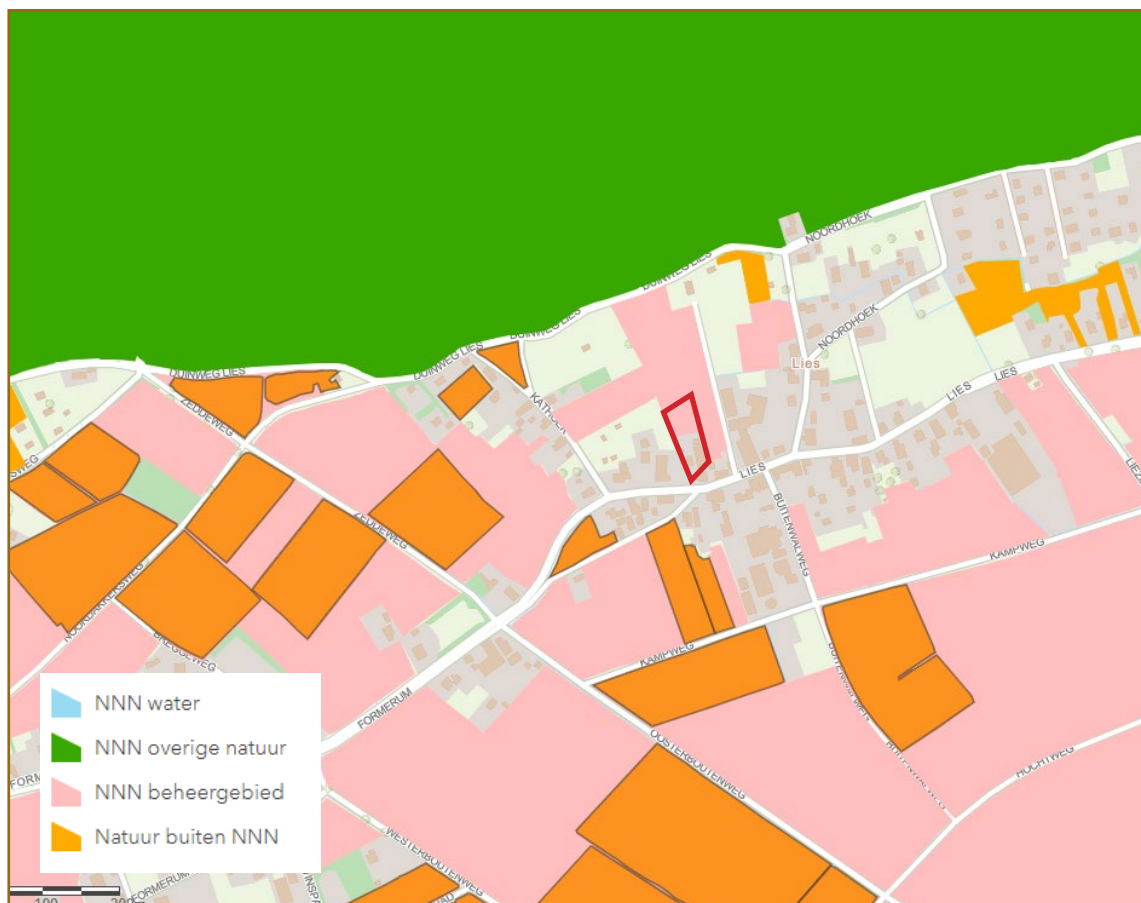

3 Gebiedsbescherming

Bij het onderdeel 'gebiedsbescherming' wordt de aanwezigheid van beschermde natuurgebieden en een verkennende beoordeling van een mogelijk effect door de voorgenomen activiteiten op deze gebieden behandeld. Het gaat daarbij om Natura 2000-gebieden en provinciaal beschermde gebieden waaronder het Natuurnetwerk Nederland en weidevogelgebieden. Als er sprake is van een mogelijk negatief effect, dan zijn vervolgstappen zoals aanvullend onderzoek en mogelijk planaanpassing nodig.

3.1 Natuurnetwerk Nederland (NNN), ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden (bron: Rijksoverheid.nl, 2023). In dit natuurnetwerk is het beleid gericht op behoud en ontwikkeling van kernkwaliteiten. Het meest noordelijke gedeelte van de beoogde nieuwe woonbestemming ligt binnen de begrenzing van het 'NNN beheergebied' (zie afbeelding 3.1). Door de realisatie van woningen op het perceel gaat een oppervlak van ongeveer 1.900 m² van het NNN verloren. De bestaande natuurwaarden zijn laag. Het terrein bestaat uit een door paarden begraaide weide tegen de bebouwde kom van Lies. Binnen een straal van 150 meter zijn in alle richtingen bebouwing of erven aanwezig. Door het gebrek aan openheid en rust is het perceel nagenoeg ongeschikt voor weidevogels. Ook andere bijzondere natuurwaarden ontbreken. In de geconsolideerde 'Verordening Romte Fryslân' staat in hoofdstuk 7 beschreven welke regels

Afbeelding 3.1: Ligging van het plangebied (rood kader) ten opzichte van onderdelen van het NNN (zie legenda) en ganzenfoerageergebieden (oranje vlakken). Het noordelijke deel van het plangebied ligt binnen 'NNN - beheergebied'. Bron: Natuurnetwerk Nederland fryslan.fr, ArcGis 2023.

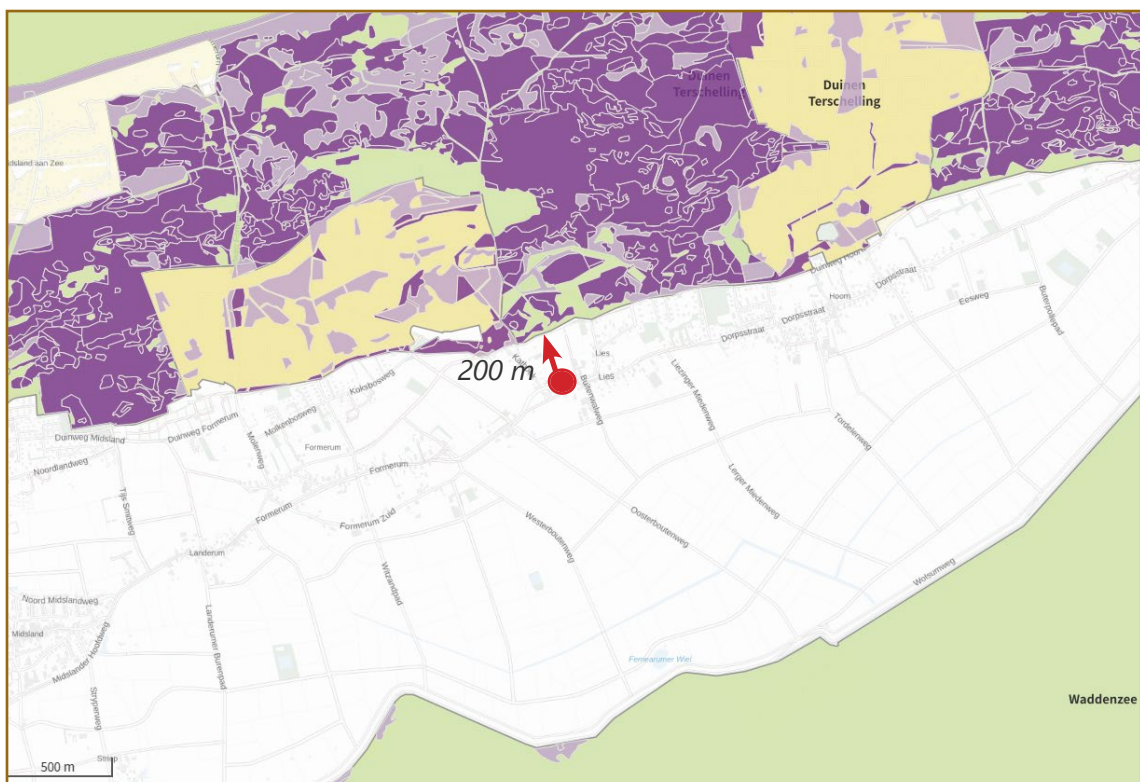

gelden voor ontwikkelingen die binnen of in de nabijheid van NNN-gebieden plaatsvinden. Het verlies aan oppervlak zal gecompenseerd moeten worden. Aanvullend onderzoek in de vorm van een voortoets is noodzakelijk om te bepalen op welke wijze gecompenseerd kan worden. Het compensatievoorstel dient te worden afgestemd met en goedgekeurd door het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Friesland.

3.2 Natura 2000-gebieden

Natura 2000-gebied 'Duinen Terschelling' ligt op ongeveer 200 meter in noordelijke richting (afbeelding 3.2). Het perceel heeft geen landschappelijke binding met dit Natura 2000-gebied en ligt tegen bestaande bebouwing in een gebied met hoge recreatiedruk. Gezien de voorgenomen activiteiten, toekomstige inrichting en de ligging op 200 meter van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied zijn directe negatieve effecten (geluid, licht, trillingen etc.) door sloop- en bouwwerkzaamheden en het toekomstige gebruik van het projectgebied op aangewezen soorten van nabijgelegen Natura 2000-gebieden uitgesloten, met mogelijke uitzondering van effecten door stikstof.

Negatieve effecten door een toename van stikstofuitstoot tijdens de aanlegfase en toekomstige gebruiksfase zijn niet op voorhand uitgesloten. Voer een berekening uit in Aeries Calculator om te bepalen of er sprake is van een vergunningplicht ten aanzien van stikstof. De beoordeling van het aspect stikstof is geen onderdeel van voorliggende quickscan.

Afbeelding 3.2: Afstand van het plangebied (rode stip) tot Natura 2000-gebieden. De afstand tot het Natura 2000-gebied 'Duinen Terschelling' bedraagt ongeveer 200 meter. Bron: Aeries Calculator, 2023.

4 Conclusies en aanbevelingen

Vanuit de resultaten van de onderdelen 'soortenbescherming' en 'gebiedsbescherming' worden conclusies getrokken. Aan de hand van deze conclusies worden aanbevelingen gedaan. Dit kan wijziging van de plannen en/of nader(e) onderzoek(en) inhouden.

4.1 Overzicht van de bevindingen

Soortbescherming	Aanwezig	Effect	Overtreding Wnb	Nader onderzoek	Vervolgacties
Vogels - jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Werken volgens 'Werkwijze Kleine Initiatieven' provincie Friesland, óf aanvullend onderzoek huismus gebouwen 3/4/5
Vogels - algemene broedvogels	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Nee	Werken buiten broedseizoen of preventieve maatregelen
Vleermuizen - verblijfplaatsen	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Werken volgens 'Werkwijze Kleine Initiatieven' provincie Friesland, óf aanvullend onderzoek
Vleermuizen - foerageergebied	Nee	Geen	Mogelijk	Nee	Voorkom lichtverstoring door werkzaamheden overdag uit te voeren
Vleermuizen - vliegroutes	Mogelijk	Geen	Mogelijk	Nee	Voorkom lichtverstoring door werkzaamheden overdag uit te voeren
Overige zoogdieren - beschermd	Nee	Geen	Nee	Nee	Geen
Overige zoogdieren - vrijgesteld	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Nee	Zorgplicht
Vissen	Nee	Geen	Nee	Nee	Geen
Amfibieën - beschermde soorten	Nee	Geen	Mogelijk	Nee, mits vestiging rugstreeppad voorkomen wordt	Voorkom dat plassen ontstaan tijdens sloop- / bouwfase in periode april - augustus
Amfibieën - vrijgestelde soorten	Mogelijk	Mogelijk	Mogelijk	Nee	Zorgplicht
Reptielen	Mogelijk	Nee	Nee	Nee	Geen
Flora - beschermde soorten	Nee	Geen	Nee	Nee	Geen
Overige beschermde soorten	Nee	Geen	Nee	Nee	Geen

Gebiedsbescherming	Aanwezig	Effect	Vergunning nodig	Nader onderzoek	Vervolgacties
Natuurnetwerk Nederland	Ja	Ja	Ja	Ja	Voortoets, compensatieplan opstellen en afstemming met bevoegd gezag
Natura 2000 m.u.v. stikstof	Nee	Nee	Nee	Nee	Geen
Natura 2000 - stikstof	n.v.t.	Mogelijk	Mogelijk	Ja	Stikstofberekening

4.2 Conclusies en aanbevelingen

4.2.1 Soortenbescherming

Vogels

- Een gedeelte van de te slopen bebouwing is geschikt als nestplaats voor huismus. Nesten van de huismus zijn jaarrond beschermd. Omdat overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van jaarrond beschermde nesten van huismus niet kan worden uitgesloten is aanvullend onderzoek nodig, tenzij gewerkt wordt volgens de 'Werkwijze Kleine Initiatieven' van de provincie Friesland. Hierbij wordt op voorhand uitgegaan van aanwezigheid en is het uitvoeren van aanvullend onderzoek niet nodig. Op basis van expert judgement worden maximaal 4 nestplaatsen verwacht. Net als bij een 'reguliere' ontheffing moet een compensatieplan worden opgesteld met daarin o.a. de mitigerende en compenserende maatregelen (aanbieden alternatieven, vermijden kwetsbare perioden, wijze van natuurvrij maken), de ecologische begeleiding en een onderbouwing van de effecten op de staat van instandhouding. Dit dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Friesland.
- Wanneer gekozen wordt om niet te werken volgens de 'Werkwijze kleine initiatieven': is aanvullend soortgericht onderzoek nodig. Dit dient te worden uitgevoerd volgens de richtlijnen zoals beschreven in het Kennisdocument Huismus van BIJ12 of Soortinventarisatieprotocol van het NGB. Dit onderzoek bestaat bij voorkeur uit 2 veldbezoeken in de optimale periode 1 april - 15 mei. Als alternatief kan gekozen worden voor 3 gerichte veldbezoeken in de periode 10 maart - 20 juni waarvan minimaal één veldbezoek in de optimale periode. Er worden geen jaarrond beschermde nesten van andere soorten verwacht. Als uit het aanvullend onderzoek blijkt dat jaarrond beschermde nesten in de te slopen bebouwing aanwezig zijn dan moet een ontheffing worden aangevraagd bij de provincie Friesland. Onderdeel van de ontheffingsaanvraag is een projectplan met daarin o.a. een beschrijving van mitigerende/compenserende maatregelen, een alternatievenafweging en onderbouwing van het wettelijk belang. Naar verwachting is het mogelijk om een ontheffing te krijgen.
- Tijdens het broedseizoen kunnen nesten van algemene broedvogels in en rondom het plangebied verstoord, beschadigd of vernield worden. Bezette nesten mogen nooit verstoord of vernield worden ongeacht de periode, het is niet mogelijk hiervoor ontheffing te krijgen. Voer de sloopwerkzaamheden en het verwijderen van bomen of struiken daarom bij voorkeur uit buiten het broedseizoen. Het broedseizoen is geen vaste periode maar voor de meeste soorten is de periode half maart - half augustus een goede indicatie. Eerdere of latere broedgevallen zijn niet uitgesloten, met name van duiven. In de periode half maart - half augustus kunnen deze werkzaamheden alleen worden uitgevoerd nadat een broedvogelcheck heeft uitgewezen dat er geen bezette nesten binnen invloedssfeer van de werkzaamheden aanwezig zijn.

Vleermuizen

- De te slopen gebouwen 3 en 4 zijn geschikt als zomer- en paarverblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuissoorten. Als kraam- of (massa)winterverblijfplaats is de bebouwing ongeschikt. Omdat overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vleermuizen niet kan worden uitgesloten is aanvullend onderzoek nodig, tenzij gewerkt wordt volgens de 'Werkwijze Kleine Initiatieven' van de provincie Friesland. Hierbij wordt op voorhand uitgegaan van aanwezigheid en is het uitvoeren van aanvullend onderzoek niet nodig. Op basis van expert judgement worden maximaal 3 verblijfplaatsen verwacht. Net als bij een 'reguliere' ontheffing moet een compensatieplan worden opgesteld met daarin o.a. de mitigerende en compenserende maatregelen (aanbieden alternatieven, vermijden kwetsbare perioden, wijze van natuurvrij maken), de ecologische begeleiding en een onderbouwing van de effecten op de staat van instandhouding. Dit dient ter goedkeuring te worden voorgelegd aan de provincie Friesland.

- Wanneer gekozen wordt om niet te werken volgens de 'Werkwijze kleine initiatieven': is aanvullend soortgericht onderzoek nodig. Dit dient te worden uitgevoerd volgens de richtlijnen zoals beschreven in het Vleermuisprotocol. Het doel van het onderzoek is om te bepalen of vleermuizen daadwerkelijk verblijfplaatsen in gebouw 3 en 4 hebben en zo ja om welke soort en welke functies (zomer-, paarverblijfplaats) het gaat. Te onderzoeken soorten zijn dwergvleermuizen, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis. Het onderzoek dient te worden uitgevoerd conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2021 (opgesteld door o.a. Zoogdierverseniging, NGB en GAN). Dit houdt in minimaal vijf gerichte nachtelijke inventarisaties tussen half mei en eind september, uitgevoerd door erkend deskundigen zoals benoemd in het protocol. Wanneer verblijfplaatsen worden aangetroffen dient bij de provincie Friesland een ontheffing aangevraagd te worden.
- Het plangebied is mogelijk onderdeel van foerageergebied van vleermuizen. Van aantasting van essentieel foerageergebied is geen sprake. De bomen in het plangebied blijven behouden en de watergang wordt uitgediept. Dit zal het gebied aantrekkelijker maken als foerageergebied voor vleermuizen. Er zijn binnen of in de directe omgeving van het plangebied geen lijnvormige structuren in de vorm van bomenrijen aanwezig die vleermuizen als vliegrouete kunnen gebruiken. Nader onderzoek naar foerageergebied of vliegrouetes van vleermuizen is daarom niet nodig.

Overige zoogdieren

- Aanwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren is uitgesloten. Wel kunnen enkele algemene kleine soorten voorkomen in het plangebied zoals huismuis, huisspitsmuis en veldmuis. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling en is geen nader onderzoek nodig. Wel is de zorgplicht van toepassing. Zorg er bij de sloopwerkzaamheden voor dat eventueel aanwezige dieren de kans krijgen om te vluchten door gecontroleerd en zoveel mogelijk in één richting te werken.

Amfibieën

- Aanwezigheid van beschermde, niet-vrijgestelde amfibieën is uitgesloten, met mogelijke uitzondering van toekomstige vestiging van rugstreeppad tijdens de sloop- en bouwfase. Voorkom dat tijdens de voortplantingsperiode van rugstreeppad (globaal april - augustus) ondiepe plassen ontstaan op het terrein. Eventueel kunnen amfibieschermen rondom het terrein worden geplaatst om vestiging te voorkomen. Vervolgonderzoek naar amfibieën is niet nodig zolang vestiging van rugstreeppad voorkomen wordt. Wel is de zorgplicht van toepassing voor de algemene amfibieën die op het terrein kunnen voorkomen.

Overige soortgroepen

- Voor wat betreft overige soortgroepen (vissen, reptielen, ongewervelden en flora) zijn geen beschermde soorten te verwachten in het plangebied of zijn geen effecten te verwachten van de voorgenomen activiteiten. Houd wel rekening met de algemene zorgplicht die geldt voor alle dieren, beschermd of niet.

Ten aanzien van zorgplicht en calamiteiten

- Ten aanzien van alle flora en fauna (beschermd of niet beschermd) geldt de 'Algemene zorgplicht', artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming. Dit geldt met name voor algemene soorten zoogdieren en amfibieën, waarvoor een provinciale vrijstelling geldt. Deze provinciale vrijstelling houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna naar redelijkheid zoveel mogelijk voorkomen moeten worden en dat er 'met zorg voor de natuur' gewerkt dient te worden.

- Als er tijdens de werkzaamheden toch beschermde soorten worden aangetroffen, dan dient het werk tijdelijk te worden stilgelegd en contact te worden opgenomen met een deskundige (volgens omschrijving van het Ministerie van Economische Zaken (EZ)) op het gebied van flora en fauna. Overleg met de deskundige en bevoegd gezag moet in dat geval duidelijk maken hoe met de ontstane situatie kan worden omgegaan.

4.2.2 Gebiedsbescherming

- Een gedeelte van het plangebied ligt binnen de begrenzing van het Natuurnetwerk Nederland - beheergebied. Significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden is niet aan de orde. Het verlies aan oppervlak moet wel gecompenseerd worden. Aanvullend onderzoek in de vorm van een voortoets is noodzakelijk om te bepalen op welke wijze gecompenseerd kan worden. Het compensatievoorstel dient te worden afgestemd met en goedgekeurd door het bevoegd gezag, in dit geval de provincie Friesland.
- De ontwikkelingen voortvloeiend uit het voornemen leiden gezien de aard en schaal van het project en de afstand van het plangebied tot Natura 2000-gebieden niet tot effecten op doelstellingen of kernkwaliteiten van beschermde natuurgebieden, met mogelijke uitzondering van effecten door stikstof tijdens de sloop-/bouwfase en toekomstige gebruiksfase. Voer een berekening uit met behulp van Aeries Calculator om te bepalen of er sprake is van vergunningplicht ten aanzien van het aspect stikstof.

Bijlage 1 Sfeerimpressie van het plangebied

Afbeelding. 2.1: Schuur 1 rondom gedicht met hooibalen.

Afbeelding. 2.2: Schuur 5 aan de noordzijde van het projectgebied.

Afbeelding. 2.3: Zuidelijke zijde van schuur 4.

Afbeelding. 2.4: Greppel aan de westzijde van het projectgebied.

Afbeelding. 2.5: Nest van vermoedelijk een merel in schuur 4.

Afbeelding. 2.6: Zuidelijke zijde van schuur 2.

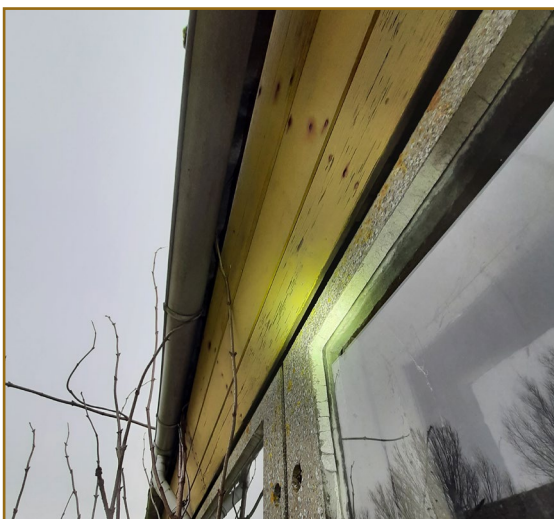
Afbeelding. 2.7: Noordzijde van schuur 2.

Afbeelding. 2.8: Zijdelijke van schuur 2.

Afbeelding. 2.9: Binnenzijde van schuur 3.

Afbeelding. 2.10: Kieren en spleten aan de buitenzijde van schuur 4.

Afbeelding. 2.11: Uitzicht naar het noorden richting de weide van het projectgebied.

Afbeelding. 2.12: Zuidelijke zijde van schuur 2, 3 en 4.

Bijlage 2 Samenvatting wettelijk kader

Bij een ecologische quickscan wordt de ingreep door ons getoetst aan de huidige natuurwetgeving de Wet natuurbescherming. In deze bijlage vindt u een korte samenvatting van deze wetgeving.

1. Wet natuurbescherming in het kort

De Wet natuurbescherming (Wnb) is de huidige wetgeving in de Nederlandse wet die bescherming van natuurgebieden reguleert. De wet is in 2017 ingevoerd als samenvoeging van de daarvoor geldende natuurwetten: de Flora- en Faunawet voor dier- en plantensoorten, de Natuurbeschermingswet voor natuurgebieden en landschappen, en de Boswet voor bos- en houtopstanden. Deze wetten zijn samengevoegd om de wetgeving omtrent natuurbescherming duidelijker en overzichtelijker te maken. De nieuwe Wet natuurbescherming regelt zowel de bescherming van natuurgebieden als dat van individuele soorten en bijbehorende habitats.

1.1 Algemene Zorgplicht

Onder de algemene bepalingen (hoofdstuk 1) van de Wnb wordt de algemene zorgplicht uitgewerkt. In deze zorgplicht is bepaald dat iedereen zorg draagt voor natuurgebieden, planten, en dieren.

Artikel 1.11 lid 2 van de Wnb luidt als volgt:

De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- a. dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- b. indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- c. voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

1.2 Soortenbescherming

De soortenbescherming bestaat uit drie beschermingsregimes met ieder hun eigen beschermde soortenlijsten en verbodsbepalingen:

- De Vogelrichtlijnsoorten (VR) (Art. 3.1-3.4)
- De Habitatrichtlijnsoorten (HR) (Art. 3.5-3.9)
- Overige soorten (Art 3.10-3.11)

Per beschermingsregime is vastgesteld aan welke voorwaarden voldaan moet worden om ontheffing of vrijstelling verleend te krijgen door het bevoegd gezag (de provincie). Een tabel met een samenvatting van de geldende verbodsbepalingen is op de volgende pagina opgenomen (tabel 1.1).

De beschermde soorten uit de Vogelrichtlijn (VR) en Habitatrichtlijn (HR) zijn vastgesteld door de EU. Voor de soorten uit de derde categorie geldt dat provincies de vrijheid hebben om voor bepaalde soorten uit de laatste categorie vrijstelling te verlenen bij ruimtelijke ontwikkeling en inrichting en bestendig beheer en onderhoud. Gedetailleerde informatie over het onderdeel soortenbescherming, inclusief lijsten van beschermde soorten, is onder meer te vinden op de website van de Rijksoverheid.

Tabel 1.1: Samenvatting verbodsbepalingen soortenbescherming Wet natuurbescherming			
Paragraaf	Artikel	Lid	Verbodsbepaling
§ 3.1: Beschermingsregime Vogelrichtlijn	3.1	1	Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
		2*	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
		3	Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
		4	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
		5	Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.
§ 3.2: Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn	3.5	1	Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrictlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
		2	Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren
		3	Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
		4	Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
		5	Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrictlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
§ 3.3: Beschermingsregime andere soorten	3.10	1	Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden: <ul style="list-style-type: none"> a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen; b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
* Het wegnemen van nesten is toegestaan MITS het buiten het broedseizoen en niet behorend tot een soort met een jaarrond beschermd nest.			

1.3 Gebiedsbescherming

De Wet natuurbescherming (Wnb) regelt de bescherming van de door de EU aangewezen beschermde gebieden genaamd Natura 2000-gebieden. Natura 2000-gebieden zijn opgedeeld in Vogelrichtlijn-gebieden en Habitatrichtlijn-gebieden. Alle activiteiten die een mogelijk negatief effect kunnen hebben op Natura 2000-gebieden zijn verboden, mits een vergunning is uitgegeven na het uitvoeren van een Habitattoets. Uit deze Habitattoets moet zijn gebleken dat door de geplande activiteiten geen natuurlijke kenmerken van het gebied worden aangetast. Daarnaast moet hieruit zijn gebleken dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en geen verstoring van soorten optreedt. Een vergunning wordt afgegeven door de betreffende provincie.

Bovendien verordent de wet de provincies om natuur aan te wijzen met bijzondere natuurlijke of landschappelijke waarde onder het Natuurnetwerk Nederland (NNN, in de wet Ecologische Hoofdstructuur (EHS) genaamd). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Zij wijzen in hun structuurvisie of verordening de gebieden aan die onder het NNN vallen. In of in de nabijheid van een NNN-gebied geldt het 'nee, tenzij'-principe: nieuwe plannen of projecten zijn niet toegestaan als ze de wezenlijke (potentiële) waarden en kenmerken van het NNN-gebied significant aantasten, tenzij er sprake is van redenen van groot openbaar belang en er geen reële alternatieven zijn. De schade dient in dat geval door mitigerende maatregelen zoveel mogelijk beperkt te worden. De restschade dient te worden gecompenseerd.

